

STRESZCZENIE POPULARNONAUKOWE

Potrzebę przeprowadzenia projektu badawczego *Badania przyczynowe we współczesnej ekonomii* podkreśla zwrot w stronę kwestii przyczynowości, jaki można dostrzec zarówno w ekonomii, jak również w badaniach metodologicznych poświęconych tej dziedzinie. Dla przykładu, po roku 2000 nastąpił geometryczny wzrost liczby artykułów, których autorzy wykorzystywali w swoich badaniach testy przyczynowości w sensie Grangera, które służą do statystycznej weryfikacji hipotezy o istnieniu zależności przyczynowej pomiędzy dwiema zmiennymi. Ponadto, we współczesnej metodologii ekonomii istnieje rozdźwięk pomiędzy tym, co robią praktykujący ekonomiści a punktem widzenia zorientowanych na badania podstawowe metodologów oraz filozofów zainteresowanych ekonomią. Zgodnie z dominującym obecnie w metodologii ekonomii paradygmatem, tj. realizmem naukowym, badanie związków przyczynowych powinno opierać się na analizie postulowanych przez teorie mechanizmów łączących przyczynę i skutek. Taki punkt widzenia całkowicie uniemożliwia prowadzenie rozważań metodologicznych poświęconych ekonometrii, a zwłaszcza badań poświęconych zagadnieniom makroekonomicznym ze względu na fakt, iż ujęcia teoretyczne rozważanych problemów albo nie istnieją, albo żadna z obecnych teorii nie jest uzasadniona w wystarczającym stopniu. Najnowsze badania metodologiczne poświęcone problemowi przyczynowości w naukach ekonomicznych skupiają się m.in. na analizie charakterystyki teoretycznych modeli ekonomicznych umożliwiającej wyciąganie wniosków przyczynowych, zaawansowanym testom ekonometrycznym pozwalającym testować hipotezy przyczynowe pomiędzy szeregami czasowymi oraz mechanistycznym uzasadnieniem hipotez przyczynowych.

Z drugiej strony, praktykujący ekonomiści przykładają znacznie mniejszą wagę do restrykcyjnego uzasadniania wniosków o relacjach przyczynowych. Dla przykładu głośna w ostatnich latach sprawa Reinharta-Rogoffa pokazała, iż ekonomiści często formułują wnioski w kategoriach przyczynowych na podstawie niewystarczających z punktu widzenia badań metodologicznych dowodów takich jak korelacje lub kolejność występowania zjawisk w czasie. Celem projektu badawczego jest próba zminimalizowania powyższego rozdźwięku pomiędzy metodologicznymi badaniami poświęconymi przyczynowości a tym, co robią praktykujący ekonomiści poprzez analizę metodologii stosowanej w praktyce badań ekonomicznych nad relacjami przyczynowymi w gospodarce.

Po pierwsze, na podstawie analizy metodologicznej artykułów opublikowanych w kilkunastu najpoczyńszych czasopismach ekonomicznych w ciągu ostatnich 10 lat zostaną scharakteryzowane metody wnioskowania o przyczynowości stosowane we współczesnych badaniach ekonomicznych. Po drugie, dogłębna analiza wyszczególnionych w badaniach metodologicznych sposobów badania relacji przyczynowych będzie miała na celu odpowiedzieć na pytania na jakich założeniach filozoficznych opierają się stosowane przez ekonomistów metody oraz jak naukowcy zajmujący się gospodarką rozumieją przyczynowość.